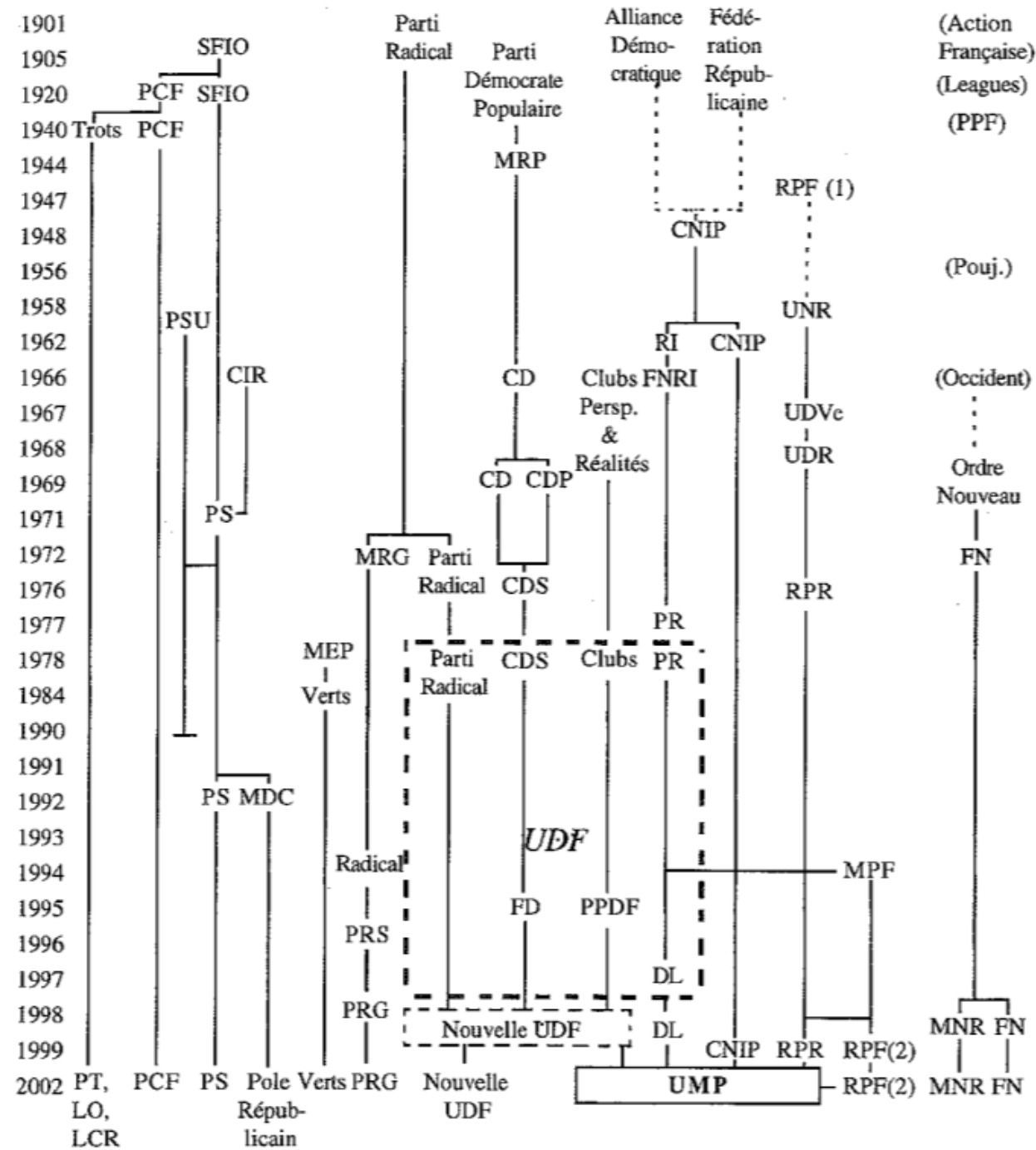

Francouzská politika a politické strany

Doc. Mgr. Michal Pink, Ph.D.

pink@fss.muni.cz

Stranický systém Francie

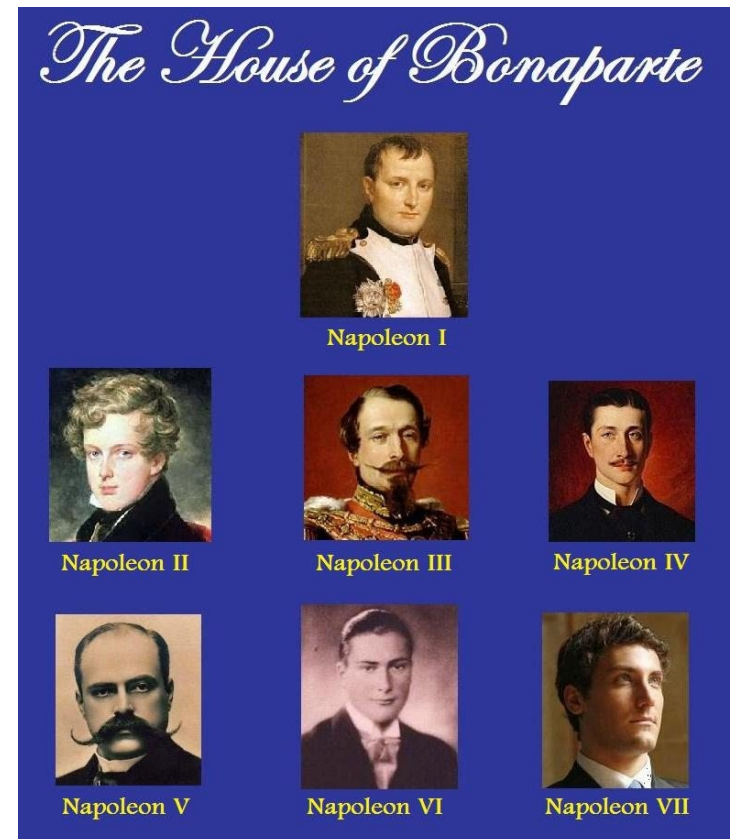
- Relativně pozdní stupeň institucionalizace
- První strany vznikají po roce 1900 nebo v meziválečném období
- Stranictví se více projevuje na levici (SFIO aj.)
- Do cca 1940 skupiny různě (ne)sourodých spolků
- Základní pravidlo – politikem jsem v případě zvolení
- Provázanost se zájmovými skupinami (odbory)
- Důležitá role „notáblů“ a problematika kumulace mandátů
- „Bipolární čtverylka“ komunisté, socialisté / postgaullisté, UDF

Volební systém

- Od roku 1876 – většinový, dvoukolový, různé podoby
- 1946 – 1958, 1986 – experiment s poměrným zastoupením
- 1958 – dvoukolový uzavřený, II. Kolo jen pro omezený počet
- 7,5%, 10%, 12,5% z počtu všech voličů v obvodu
- Nyní 577 obvodů
- Nyní je potřeba získat 50% hlasů, minimálně 25% ze všech zapsaných
- Velká nerovnoměrnost ve velikosti obvodů (cca 63 a 146 tisíc ob.)
- Bipolarizace politiky, trestání krajních reprezentantů
- Disproporcionalita, např. 7,6% hlasů a 3 mandáty

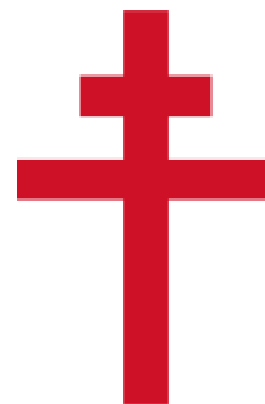
Pravice – konzervativci

- zastánci hraběte de Chambord,
- Legitimisté, antirevoluční síly, odmítači parlamentarismu
- Zastánci starých pořádků
- Lehká jízda hned ve vedlejších lavicích
- zastánci Karla X.
- „bonapartisté“

Gaullismus

- Vzniká až po roce 1944
- RPF, 1947 – 1953
- UNR, 1958 – 1967
- UDV rép. 1968 – 1976
- RPR, 1976 – 2002
- UMP, 2002 – 2015
- Les Républicains, 2015

Krajní pravice

- PPF, Parti Populaire Français (1936 – 1944)
- UDCA?, 1955 – 1958
- ARLP, 1965
- FN, 1972 – 2018
- MNR, 1999
- RN, Rassemblement National – 2018

Pravý střed

- Orleánisté, zastánci Ludvíka Filipa
- rovněž pro monarchii, prvky liberalismu, umírnění
- Vychází z podpory Ludvíka Filipa, krále 1830 – 1848,
- Spojenectví, podporovatelé vévody de Chambord, od 1883,
- Progresivisté, dříve patří ke spojenectví, ale podporují republiku
- Prvky katolického pohledu na svět
- Prvky umírněného republikanismu

Centristé

- MRP, 1944 – 1967, klasická centristická formace navazující na církvev
- CD, 1966 – 1976, transformovaný střed, CDP, CDS atd.
- **Klíčová formace UDF** – spojení několika menších stran do koalice
- Vzhledem k volebnímu systému se jim moc nedaří
- V.G. D'Estaign, prezidentem 1974 – 1981, moderní centrista
- Později omezené postavení
- F. Bayrou, prezidentský kandidát 2002 – 2012
- Nyní LREM – prezidentská strana

Levý střed a Republikánská lev

- parlamentní monarchisté, konzervativní republika
- Parti Radical 1907
- Jules Ferry, Jules Gréve – základající představitelé III. Republiky
- První strana SFIO 1905 - 1971,
- PSU 1960 – 1990, moderní soc. dem.
- FGDS 1964 - 1968
- Socialistická strana PS – 1971, klasická moderní soc. dem formace
- Zastánci postupné transformace s cílem lepší společnosti
- Zastánci sekulární společnosti, rovnostáři,
- Po roce cca 1990 i sociálně liberální trendy

Republikánská unie

- León Gambetta, Louis Blanc
- Později na ně navazují krajně levicové strany, které se různé mění
- Komunistická strana Francie - 1920
- LCR - 1973, LO - 1968 , PT – 1952, 1990
- Obhajují práva proletariátu
- Revoluce – legitimní prostředek k dosažení cíle
- Mimo komunistickou stranu jsou dlouhodobě marginální

Party			2022	2017
 La République en Marche (LREM) ↗ The Republic Onwards	Liberalism			28,2% 308
 Mouvement Démocrate (MoDem) ↗ Democratic Movement	Centrism			4,1% 42
 Agir - La Droite Constructive (AGIR) ↗ Act - The Constructive Right	Conservative liberalism	25,8%	245	- -
 Horizons (HORIZONS) ↗ Horizons	Liberal conservatism			- -
 La France Insoumise (FI) ↗ Indomitable France	Democratic socialism Eco-socialism Anti-globalisation politics			11,0% 17
 Parti Socialiste (PS) ↗ Socialist Party	Social democracy			7,4% 29
 Europe Écologie Les Verts (EELV) ↗ Europe Ecology The Greens	Green politics	25,7%	131	4,3% 1
 Parti Communiste Français (PCF) ↗ French Communist Party	Communism			2,7% 10
 Rassemblement National (RN) ↗ National Rally	Right-wing populism National conservatism	18,7%	89	13,2% 8
 Les Républicains (LR) ↗ The Republicans	Liberal conservatism Gaullism	10,4%	61	15,8% 113
 Debout la France (DLF) ↗ France Arise	Gaullism National conservatism	1,1%	1	1,2% 1
 Union des Démocrates et Indépendants (UDI) ↗ Union of Democrats and Independents	Liberalism	0,9%	3	3,0% 18
 Parti Radical de Gauche (PRG) ↗ Radical Party of the Left	Social liberalism	0,6%	1	0,5% 3
Others/Miscellaneous Left (DVG)/Miscellaneous Right (DVD)		11,4%	46	4,2% 27
Total		-	577	- 577
Turnout (1st)			47,5%	48,7%

Závěrem

- Velice proměnlivý stranický systém,
- Důležité je období, kdy se hodnotí, před r. 1914, 1920 – 40 atd.
- Velice důležitý efekt volebního systému
- Dlouhodobá bipolarizace
- Poslední změny 2015, 2017, 2022